

Odluka visokog predstavnika o Vladi Federacije od 27. aprila 2023.: Kratko obrazloženje



Situacija koja je dovela do problema

- Građani FBiH su 2. oktobra 2022. godine izabrali novi Parlament Federacije koji treba da odobri novu Vladu. Sedam mjeseci kasnije, ona još uvijek nije formirana.
- Potrebno je imati funkcionalnu Federaciju kako bi se osiguralo da država BiH efikasno funkcioniše u ime građana. Nedostatak funkcionalne Vlade Federacije stvara vakuum, koji pogoduje secesionističkim tendencijama, huškačkoj retorici i destruktivnoj politici RS. Bez jake Federacije, napredak BiH ka članstvu u EU i euroatlantskim integracijama će se usporiti ili zaustaviti, a na njegovo mjesto stupiće snage podjela.
- Predsjednik Federacije i dva potpredsjednika trebali su se dogovoriti o formiranju Vlade Federacije do 6. aprila. Nažalost, nisu uspjeli postići dogovor. Svi zakonski rokovi za formiranje Vlade FBiH odavno su istekli.
- Aktuelna tehnička vlada Federacije, koju čine ministri iz SDA, HDZ-a i SBB-a u koaliciji, formirana je na osnovu izbornih rezultata 2014. godine i ne odražava

volju birača 2022. godine. Osim toga, 5. aprila vršilac dužnosti premijera, Fadil Novalić, prvostepeno je osuđen na četiri godine zatvora zbog zloupotrebe službenog položaja.

- Još četiri godine sa trenutnom tehničkom vladom su jednostavno neprihvatljive. To bi značilo zanemarivanje volje birača.
- Ustavna je odgovornost predsjednika Federacije da imenuje vladu, a Predstavničkog doma Federacije da glasa o njenom izboru.
- Kada je zakonski rok istekao 6. aprila, visoki predstavnik je još jednom pozvao predsjednika i dva potpredsjednika da pronađu kompromis. On je političkim liderima ponudio dodatno vrijeme kako bi omogućio konsultacije među domaćim akterima.
- Formiranje Vlade FBiH i dalje je ostalo blokirano.
- Visoki predstavnik je uvijek jasno davao do znanja da ne može tolerirati dugotrajne blokade u Federaciji jer je neophodno imati funkcionalan entitet. Njegov zadatak nije da sastavlja i imenuje vladu.
- Predsjednik i potpredsjednici imaju svoja ustavna prava i obaveze da djeluju zajedno. Stranački interesi se moraju ostaviti po strani. Javni interes i etnička raznolikost moraju se poštovati. Bošnjaci kao najbrojniji narod u Federaciji po ustavu moraju biti zastupljeni sa 8 (ili 7 plus jedan iz reda Ostalih), hrvatski narod sa 5, a srpski narod sa 3 ministra. Oni moraju garantovati etnički, a ne stranački sastav.
- Sadašnji Ustav ne nudi rješenje ako se predsjednik i potpredsjednici ne slože.

Kako sada riješiti problem!

- Visoki predstavnik je stoga odlučio **prepustiti**

novoizabranom parlamentu Federacije da glasa o budućoj vladi.

- On je 27. aprila potpisao odluku kao krajnju mjeru kojom se Predstavničkom domu Federacije omogućava da glasa o prijedlogu Vlade koji je podnijela predsjednica Federacije Lidija Bradara, uz saglasnost jednog potpredsjednika i mandataru Vlade. Ova odluka nije podrška ni jednom prijedlogu, nego puka potreba da se nastavi proces uspostave vlade.
- On je na taj način vratio demokratski proces u parlament. Glasanje Predstavničkog doma kao direktno izabranog parlamentarnog tijela Federacije najdemokratskiji je način za rješavanje zastoja.
- Predstavnički dom Federacije će morati odlučiti koji sastav vlade predstavlja volju naroda izraženu na izborima 2. oktobra 2022. godine.

Kako riješiti problem za budućnost

- Visoki predstavnik cijeni parlamentarne inicijative za popunjavanje praznine u budućnosti. Nekoliko inicijativa za izmjenu Ustava FBiH već je podneseno Parlamentu i takve inicijative će sigurno biti razmatrane u Parlamentu, međutim, odluka visokog predstavnika daje dovoljno vremena Parlamentu da se dogovori o ustavnim promjenama kako bi se spriječile slične blokade formiranja Vlade Federacije u budućnosti.
- Ako se političari ne slože oko ovakvih amandmana, mehanizam za deblokiranje koji je definisao visoki predstavnik stupiće na snagu nakon 12 mjeseci kao rezervno rješenje.
- Odluka visokog predstavnika nije ni u korist niti protiv bilo koje strane. Ona osigurava etnički sastav vlade i balansira ga sa građanskim demokratskim principima. Ova Odluka ide u korist svih građana Bosne i Hercegovine.

Ovim amandmanima se promoviše transparentniji i inkluzivniji sastav Vlade.

- Ako političke stranke ne mogu postići konsenzus, novi izbori su demokratski odgovor. **Ako političke stranke ne uspiju naći rješenje, onda birači imaju riječ.**

Izborni integritet je također vitalni dio trajnog rješenja!

- Visoki predstavnik je osnažio Krivični zakon kako bi olakšao strožije kažnjavanje podmićivanja službenika.
- Uslovi jednaki za sve i povjerenje građana da će se njihov glas računati i uvažavati onako kako su zamislili predstavlja kamen temeljac demokratije.
- Pojavile su se vjerodostojne optužbe za zloupotrebu, podmićivanje i zastrašivanje koje su produbile ovaj zastoј.
- Visoki predstavnik je osnažio Krivični zakon, proširivši definiciju podmićivanja službenika i nametnuvši strožije kazne i onima koji nude i primaju mito da bi iznevjerili povjerenje javnosti.
- Na lokalnim političkim liderima je da nastave ove aktivnosti i donesu zakone koji u potpunosti osiguravaju integritet izbora.